І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

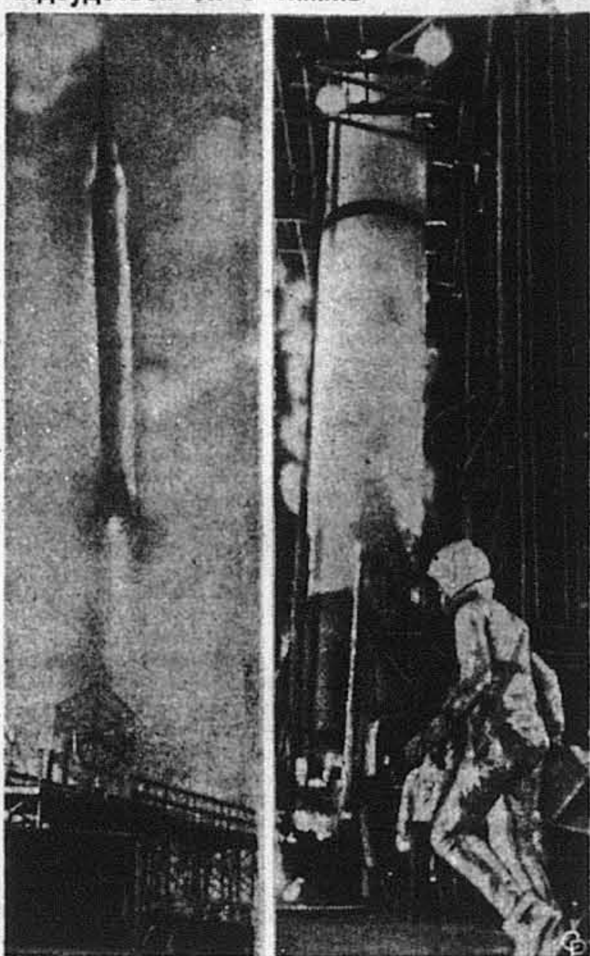
РІК LXVIII. Ч. 85. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 9-го ТРАВНЯ 1961 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 9, 1961 No. 85. VOL. LXVIII.

ЗДА І СВІТ ІЗ ПОЛЕГШОЮ ПРИЙНЯЛИ ВІСТКУ ПРО УСПІХ АМЕРИКАНСЬКОГО АСТРОНАВТА

Новий лет в космічні простори відбудеться за 6 тижнів

Вашингтон. — Америка і ввесь вільний світ із великою полегшою прийняли вістку про успіх першого американського астронавта командора Аллена Шеперда, який в пятницю 5-го травня успішно перелетів 302 милі з бази на Флориді на висоті 115 миль до місця на Атлантику, де його виловили гелікоптером із води та перевезли на поклад літаконосця разом з кабіною. Аж до понеділка вранці Шеперд перебував на Великому Багамському острові, де перейшов різні досліди лікарів в справі здоров'я. Лікарі ствердили, що Шепердове здоров'я дуже добре. Він почувається якнайкраще та мав би охоту ще раз летіти в космічні простори, якщо б це було можливе, і якщо б Аеронавтична і Космічна Адміністрація його до цього призначила. В столицях вільного світу з радістю привітали цей американський успіх. З Лондону прем'єр міністрів Мекміллен вислав ґратуляції президентові Кеннеді. Лондонські радієві і телевізійні станції передавали цю вістку мільйонам англійців. Так само і в Парижі з ентузіязмом прийняли повідомлення про успіх американського астронавта. Ґратуляції надійшли з Бонну і Риму та з інших столиць світу. Канадійський прем'єр Джан Діфенбейкер надіслав гарячий привіт до Вашингтону Шепердові та всім тим, що працювали над здійсненням проєкту „Меркурій". Неділю 7-го травня Шеперд перебув на Великому Багамському острові, де відпочивав та був в кінотеатрі, нічим не відрізняючись від інших людей на цьому острові, які не докучали йому своїми запитами, знаючи, що він потребує спокою після п'ятницевого лету і перед візитою в столиці, що має відбутися в понеділок 8-го травня. До Вашингтону Шеперд мав прибути в понеділок 8-го травня о год. 9:45 перед полуднем разом із 6-ма іншими астронавтами, які були з ним на Багамському острові. На летовищі Андрю мав він вперше стрінутись з своєю дружиною, її батьками та своїми батьками. Гелікоптер завезе його з летовища за 15 хвилин на площу перед Білим Домом. В „городі троянд" президент Кеннеді промовить коротко до Шеперда і передасть йому Медалю за визначну службу. Гадають, що Шеперд коротко відповість Президентові, після чого він і 6 інших астронавтів перейдуть до бюра Президента в Білому Домі, де, крім Кеннеді, мають бути ще віце-президент Линдон Б. Джансон та представники аеронавтичної адміністрації й конгресові представники. Буде там і окремий дорадник Президента в справах науки і технології д-р Джером Б. Віснер. О год. 11-ій перед полуднем астронавти і вся група урядових представників перейдуть автами до Пенсилвенійської Евеню до Капітолю, по дорозі їх вітатимуть оваційно зібрані на вулицях мешканці Вашингтону. На Капітолі вітатимуть Шеперда члени обидвох Палат в історичній залі Найвищого Суду. О год. 12:15 астронавти перейдуть до будинку державного департаменту, де має відбутися телевізійна конференція, в якій візьме участь Шеперд та інші астронавти. Ця пресова конференція не матиме часового обмеження. Після конференції всі шість астронавтів від'їдуть до своєї бази в Ленглі, а командор Шеперд із дружиною відлетить до дому її батьків у Вірджінія Біч. Дальші тести переходитиме Шеперд в летунській базі в Ленглі, що є близько дому його жінки і родини. Початково плянувалось, щоб дальші оглядини відбувалися на Флориді. Сподіваються, що Конгрес вшанує Шеперда ще й Медалею Чести, яку призначають тим, що відзначилися на війні, але в цьому випадку може бути виїмок, подібно, як це було із полковником Чарлзом Ліндберґом, який перший перелетів із ЗДА Атлантик.

Другий американський лет у космічні простори відбудеться до 6-ох тижнів. Той другий пробний лет має відбутися на висоті 300-ох миль. Перший відбувся на висоті 115 миль. Таким способом Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація хоче ступнево випробувати безпеку лету довкола Землі. Другий пробний лет відбудеться після того, як інженери, лікарі і психологи закінчать докладні студії над командором Алленом Б. Шепердом, який в пятницю 5-го травня з успіхом відбув перший лет в космічні простори. Всі дотеперішні досліди над Шепердом виявляють, що все в найбільшому порядку з його фізичним і психічним здоров'ям. Сам командор Шеперд під час відпочинку на Багамських островах заявив, що він жаліє, що не міг довше летіти. Шеперд летів на висоті 115 миль і пролетів 302 милі понад Атлантиком впродовж 15-ох хвилин. Після того, як він був вже на гелікоптері, він сказав: „Люди, що це за їзда!" Вільний світ тріумфально привітав ЗДА із цим успіхом, який свідчить про те, що ця країна вже не є так позаду СССР в ділянці летів в космічні простори, як воно здавалося після лету Юрія Гагаріна.

Історичний випуск американського астронавта Алена Шеперда в космічні простори. На фото (праворуч), Шеперд у космічнім одягу підходить до ракети „Редстовн", якою він був винучений у космічний простір в кабіні „Меркурій" з багатомовною назвою „Фрідом (воля) 7". Ліворуч — ракета вилітає в простір.

МекНамара старається припинити страйк в оборонній промисловості

Вашингтон. — Департамент оборони видав наказ летунству, щоб воно припинило всякі непорозуміння між робітниками і тими фірмами, які працюють для оборонної продукції, бо це спричиняє багато матеріяльної витрати і сповільнює виконування замовлень в оборонних проєктах. Секретар оборони Роберт МекНамара має в цій справі конферувати з секретарем праці Артуром Голдберґом, щоб не допускати до страйків, які спричиняють різні контрактори, домагаючися підвищення заробітних платень. МекНамара почав діяти після того, як переслухання в сенатській комісії виявили, які шкоди мала оборонна промисловість внаслідок страйків. Ця комісія ствердила великі втрати в грошах внаслідок непотрібних страйків, а також нездійснення оборонних плянів.

● Добровольці Корпусу Миру ще цього року поїдуть до Індії на працю. Туди має виїхати 100 добровольців, як заявив директор цього Корпусу Сарджент Шрайвер. Вони будуть допомагати поліпшувати рільництво та розбудовувати села.

Капеля Бандуристів дала два концерти в Ню Йорку

Ню Йорк. — Українська Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка, вшановуючи свого Патрона в 100-річчя його смерти новим своїм концертовим туре, дала минулої суботи, 6-го травня, два концерти в залі школи Вашингтона Ірвінґа в Ню Йорку. На першому концерті, що відбувся о год. 4-ій по полудні, заля була тільки частинно заповнена, натомість у більшості була заповнена під час другого концерту, о год. 7-ій вечері. У поінформованих колах вважають, що обидва концерти були б мали ще більший успіх, якби білети на концерт були своєчасно у передпродажі. Їх доставлено тільки на два дні перед концертом і багато людей, не мавши можливости дістати їх наперед, не прийшли на концерт, „щоб не товпитись в ряді за білетами". Програма концертів складалася з двох частин. У першій частині „Слово Тараса" виконано низку рецитацій Шевченкових віршів, пов'язаних з історичними та народними піснями. Рецитували артисти Степан Чорній і Олександер Садовий, а сольові партії в піснях виконували П. Садовий, І. Зайферт, Г. Попов, Б. Косак, Ф. Погорілий, І. Косіковський, П. Пахолюк та В. Тисяк. Цю частину закінчено композицією М. Гайворонського „Живи, Україно". У другій частині виконано цілий ряд композицій і народних пісень, переважно на слова Тараса Шевченка. Капелею диригує Петро Потапенко. Публіка щиро оплескувала кожний виступ Капелі.

„Тризуб" виграв півфінал в Ню Йорку

НюЙорк, 7-го травня. — В першій із двох гор півфіналу за футбольну Чашу ЗДА „Тризуб" переміг свого суперника Ню Йорк С.К. скромним вислідом 1:0. Вислід не віддзеркалює відношення сил, бо „Тризуб" переважав цілі змагання і був під оглядом техніки та кондиції значно кращий. Понад 4,000 глядачів приглядалися цим емоційним змаганням наших футбольних репрезентантів з твердим і завзятим противником. „Тризуб" мав значно більше сприятливих нагод підвищити вислід, але сильні дефензивні лінії Ню Йорку та стрілова неспосібність нападу „Тризуба" перешкодили цьому. Одинокі ворота здобув в 43-ій хвилині гри С. Длугош.

„Чорноморська Січ", наш футбольний репрезентант в стейті Ню Джерзі, здобув нову перемогу в четвертій черзі гор за Чашу Стейту. Цю чвертьфінальну гру за Чашу „Чорноморська Січ" виграла 5:2 з Мадярським Клюбом з Ню Бронсвик на грищі противника в Ню Бронсвик. Цим самим січовики заавансували до півфіналу гор за Чашу Стейту Ню Джерзі.

При державному департаменті створено Окремий Центр Дій

Вашингтон. — 6-го травня при державному департаменті зорганізували нове дорадче тіло для Президента і державного секретаря Діна Раска, яке урядово називається Окремий Центр Дій, що має бути відкрите 24 години денно, і його головою є Теодоро Екілз, ветеран в дипломатичній службі і колишній дорадник державного департаменту. Останні події на Кубі переконали уряд в тому, що конче потреба такого центру в урядовій машині. Бюро цього уряду приміщене в будинку державного департаменту, одна минута ходу від бюра державного секретаря Раска. Шваґер Президента Стівен Е. Сміт наіменований на асистента голови цього окремого центру дій. Вони існує вже два тижні, але вістка про нього розійшлася аж після того, як найменовано його асистента.

В АМЕРИЦІ

● **Екс-президент Двайт Д. Айзенгавер** виїхав при кінці минулого тижня до Оґести в Джорджії, де має перебути кілька днів та грати в ґольфа. Його там вітали вже як генерала армії, чим він тішився, заявивши, що не сподівався такої зустрічі.

● **В Каракасі,** Венесуеля, 400 студентів університету влаштували протикастрівську демонстрацію. Вони несли транспаренти з написами: „Куба так, Росія ні!", і роздавали летючки, в яких називається Кастра „аґресором і вбивником".

● **Винахідник вакцини** проти полію д-р Алберт Б. Сейбін заявив, що його вакцина з живими вірусами, випробована на 181.-784 особах в двох повітах в Огайо, виявилася успішною. Ця вакцина є в піґулках, і її можна доусно заживати, що є дуже корисне при імунізації дітей проти полію, які бояться щеплення.

● **Конґрес** ухвалив закон про творення нових 73-ох етатів федеральних суддів. Досі було в ЗДА 313 федеральних судів, а тепер це число збільшено на 21 відсотки. Це найбільше збільшення числа федеральних суддів, доконане одним законом.

Президент говорив про Женевську конференцію, південну Азію та успіхи Заходу

Вашингтон. Президент Кеннеді склав на вступі до своєї останньої пресової конференції в минулу п'ятницю заяви в двох закордонно-політичних справах, цим підкреслюючи вагу, що її до тих справ прив'язують З'єдинені Держави. Він подав до відома, що в останньому тижні уряд нарaджувався з головою американської делегації на Женевській атомовій конференції, Артуром Діном, який для цієї цілі прибув до Вашингтону. Дін відлетів в минулу п'ятницю знову до Женеви. Женевська конференція триває вже від жовтня 1958 року і відбула 300 засідань. Президент пригадав, що ЗДА й Англія, які є учасниками тієї конференції поруч з СССР, пред'явили 18 квітня ц. р. готовий проєкт договору про припинення атомових дослідів, але Совєти, не виждавши на нього, від себе поставили вимогу, яка загнала конференцію у сліпий кут: вони відкликали ранішу згоду на одноособове керівництво міжнародною контрольною комісією та зажадали колеґіяльного проводу у тій комісії з правом вета для кожного проєкту контролі, що фактично звело б цю міжнародну контролю до фікції. Президент висловив надію, що Совєти перестудіюють західній проєкт договору і займуть до нього конструктивне становище. Друга заява Президента стосувалась подорожі віце-президента Линдона Джансона до країн Південної Азії та на Далекий Схід. Президент прив'язує велику вагу до тієї подорожі, з якої Джансон має скласти йому безпосередньо звідомлення. Джансон переговорюватиме м. і. з південно-в'єтнамським президентом Нґо Дінґ Діємом про способи, як Америка може найкраще помогти Південному В'єтнамові в боротьбі проти тамошніх комуністичних партизанів і терористів.

Центральний уряд Конга хоче судити през. Чомбе за державну зраду

Леопольдвіль. — Центральний уряд Конга президента Жозефа Касавубу й прем'єра Ілео офіційно проголосив, що він рішив поставити перед суд президента провінції Катанга Мойсе Чомбе за державну зраду, якої допустився підбурюванням до спротиву леґальній владі, друкуванням нелеґальних грошей, вбивством політичних в'язнів, а між іншими колишнього прем'єра Патріса Люмумби, та спроневіренням державних фондів. Конголійський уряд признався вперше, що це він дав наказ арештувати Мойсе Чомбе 28 квітня в місті Кокільгатвілі де зібралась була конференція конголійських діячів.

Нарід горнеться до своєї Церкви

Минула перша неділя в травні була черговим доказом того, як щиро наш нарід горнеться до своєї Церкви. В ту неділю, згідно з традицією, в багатьох українських католицьких парафіях в Америці приступає до першого св. Причастя наша дітвора. Десятки і сотні дітей і їх батьків в Ню Йорку, в Джерзі Сити та інших містах виконали цей свій обов'язок минулої неділі в найбільш врочистій формі, засвідчуючи відданість своїй церкві і своїм традиціям. У врочистостях в церкві св. Юра в Ню Йорку взяв участь Преосвященний Кир Амвросій Сеншин, єпископ Стемфорду.

Єлисавета II була прийнята на авдієнції у Папи Івана XXIII

Рим. — Англійська королева Єлисавета II і її чоловік князь Філіп Единбурзький були прийняті в минулу п'ятницю 5 травня ц.р. на приватній авдієнції в Папи Івана XXIII, при чому це відбулося з великою парадою. Папа виголосив до королеви коротку промову французькою мовою, а королева відповіла по-англійськи. У цих промовах говорилося про бажання „доброго взаємного зрозуміння і приязни". Папа дав Єлисаветі в дарунку нове альбомне видання творів Рафаеля і 20 старинних монет, знайдених в катакомбах, а англійська королева подарувала Папі палицю з золотою ручкою і портрет королівської родини в рямцях з дедикацією. Це перші відвідини британського суверена за останніх 38 років. Востаннє король Юрій V відвідав Пія XI в 1923 році, а раніше Едвард VII відвідав Лева XIII в 1903 році. Теперішню візиту Єлисавети II нав'язують до відвідин д-ра Джофрі Франсіса Фішера, архиєпископа з Кентербері, у Папи в грудні мин. року. Королева Єлисавета є конституційним головою Англіканської Церкви. Королева мала чорну шовкову сукню з діямантовою тіярою і діямантовим нашийником та з стрічкою ордеру Підв'язки, а князь Філіп був в уніформі англійського адмірала. Папа був в довгій білій шовковій сутанні з червоною оксамитною мантією на раменах і білою шапочкою на голові. — Королева від'їхала в той сам день з Риму до порту в Анконі, відкіля відплила яхтом „Британія" до Венеції. Подорозі вони відвідають Міляно, Флоренцію і Туріно.

Папа Іван XXIII супроводить королеву Єлисавету II-гу по Ватикані. За останніх сорок років Єлисавета II була першою з британських королів, що відбули авдієнцію в Папи.

У СТОЛИЦІ НОРВЕҐІЇ НАРАДЖУЮТЬСЯ 15 МІНІСТРІВ НАТО

Осльо. — У понеділок 8-го травня ц. р. розпочалася в столиці Норвеґії Осльо річна конференція міністрів закордонних справ 15-х членських держав Організації Північноатлантійського пакту (НАТО), найсильнішого оборонного бастіону проти совєтської агресії. Вже в суботу почали з'їздитися туди міністри, а в неділю 7 травня перевели першу нараду державний секретар Дін Раск, англійський міністер закордонних справ лорд Гюм і французький міністер Моріс Кув де Мурвіль. Дін Раск вперше приймає участь в конференції НАТО, не бувши раніше знайомий з більшістю західних міністрів закордонних справ. Так само вперше бере участь в тій конференції в характері генерального секретаря НАТО д-р Дірк Стіккер, наступник Ґенрі Поля Спаака, колишній представник Голландії в Раді НАТО. Напередодні відкриття конференції, в минулу неділю 7 травня, Стіккер відбув пресову конференцію, на якій заявив, що всі великі світові проблеми, включно з Кубою, Конґо і Анґолею, становитимуть предмет розгляду конференції міністрів НАТО.

За твердженням західньої преси, державний секретар Раск потвердить на цій конференції рішення президента Кеннеді не відкликувати з европейського континенту ніяких американських військ та зробити все можливе для скріплення того союзного західнього бльоку держав. Щодо центральної військової проблеми НАТО — дискусії довкола так званої атомової стратегії, яка головну вагу кладе на атомову зброю — то през. Кеннеді буцім-то прихилився до думки, щоб не наполягати на здійснення пляну Д. Д. Айзенгавера з перетворенням НАТО у „четверту атомову потугу", себто не вивіновувати всіх членів НАТО в атомову зброю, зате більший натиск покласти на збільшення т. зв. конвенціональної зброї, щоб держави НАТО були всилі зупинити наступ Совєтів також цією конвенціональною зброєю, а не тільки атомовою. Це не значить — пояснюють коментатори — що ЗДА знецінюють значення атомової зброї, а тільки те, що ЗДА вважають теперішній стан атомового озброєння НАТО вже достаточно сильним. На конференції НАТО буде мова, очевидно, не тільки про військові аспекти, а про всі актуальні міжнародні проблеми, в першу чергу про дальші заміри Совєтів, про ситуацію на відтинку Німеччини й Берліну, про комуністичний наступ на південну Азію, про стан Женевської конференції про припинення атомових дослідів, вигляди на міжнародне роззброєння і т. п. Не є виключене, що в якійсь формі Франція відновить давню пропозицію през. де Ґолля на скріплення проводу НАТО, якщо не „тріюмвіратом" ЗДА, Англії і Франції, то частішими і тіснішими нарадами між керівними чинниками НАТО. Членами американської делегації є поруч із державним секретарем Раском — новий амбасадор ЗДА до НАТО, колишній секретар летунства Томас К. Фінлетер з ранґою міністра і члена Крайової Ради Безпеки, асистент державного секретаря для европейських справ Фой Колер і різні фахівці. Конференція 15-ох міністрів закордонних справ передбачена на три дні цього тижня. Вона відбувається в будинку норвежського парляменту, „сторінґу". Норвеґія вперше за 13 років існування НАТО є господарем її конференції міністрів. До НАТО належать ЗДА, Англія, Франція, Італія, Західня Німеччина, Бельгія, Голляндія, Люксембурґ, Данія, Норвеґія, Ісляндія, Канада, Партуґалія, Туреччина і Греція.

Хрущов заповідає нові переговори з ЗДА про роззброєння

Москва. — Нікіта Хрущов заявив, що внедовзі почнуться між СССР і ЗДА нові переговори про міжнародне роззброєння. Свою заяву Хрущов склав у півторигодинній промові, яку виголосив в столиці Вірменської совєтської республіки Еривані, куди він прибув в минулу суботу 6-го травня ц. р. на святкування 40-річчя проголошення цієї „республіки", себто насправді — окупування Вірменії російсько-большевицькими військами. Хрущов не сказав нічого про час і місце заповідженої конференції роззброєння, ні не згадав при тому Об'єднаних Націй, до компетенції яких належить ця центральна міжнародна проблема. Зате Хрущов повторив давню совєтську тезу, що переговори мають вестися на базі „роззброєння під контролею", а не „контролі над зброєнням". У своїй демагогічній пропаґанді проти західньої вимоги, щоб міжнародне роззброєння вести ступнево і щоб кожний крок по лінії роззброєння був контрольований, Совєти завжди твердили, що така концепція рівняється „контролі над зброєнням", та що вони, Совєти, вимагають „тотального і генерального роззброєння". Те саме і тепер повторив Хрущов, додавши, що коли Захід погодиться на таке роззброєння, то — після того — СССР прийме всяку пропоновану Заходом контролю. Промова Хрущова — за твердженням західніх коментаторів — була втримана в „лагідному" тоні і вказала на ніби-то рішення Хрущова знову завернути на шлях словесної примирливости. Але він знову лаявся на „аґресивні кола" Америки, що спричинили „наїзд" на Кубу, але — мовляв — ЗДА повинні „прийняти лекцію, яку дістали".

У СВІТІ

● **Французький міністер інформації** Люї Терренуар заявив, що мирові переговори між представниками французького уряду та арабськими націоналістами з Альжиру, які від шістьох років ведуть проти Франції партизанську війну, почнуться „дуже швидко". Ці переговори були призначені вже на 7 квітня ц. р., але були відкликані, бо альжирсько-арабські націоналісти образились, що французи заповіли одночасне переговорювання з одною суперницькою арабською групою.

● **В Манілі на Філіппінах** відбувається конференція Антикомуністичної ліґи з участю представників з 35-х країн. Головну промову виголосив американський сенатор Томас Додд, який гостро критикував „Мюнхенську психозу", себто угодівські тенденції західних країн у відношенні до Совєтів і комуністичного Китаю.

● **В Південно-Африканському Союзі** націоналістичні організації чорних автохтонів і кольорових імігрантів погрожують демонстраційним страйком на 31 травня ц. р. в акції боротьби проти біло-расової політики уряду Гендріка Верверда. Поліція перевела масові ревізії в приватних домах і в домівках організацій в муринських дільницях різних міст.

● **Мароканський король Гассан,** який до цього часу, від смерти Мохаммеда V, правив по-диктаторськи, призначив на свого прем'єра дотеперішнього директора королівської канцелярії Ахмеда Реда Ґведіра. Новий прем'єр має тепер 38 років і був уже міністром військових справ та інформації, але стягнув був на себе за свого урядування гострі атаки збоку лівих і правих.

● **У Теґерані,** столиці Ірану, відбулись бурхливі вуличні демонстрації студентів, що виступили в обороні професорів і вчителів, які страйкували, домагаючись вищих платень. Поліція стріляла до походу вчителів, вбиваючи одного вчителя та поранивши багатьох.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Безсумнівний успіх

Космічний лет американського астронавта Алена Шеперда, випущеного 5-го травня ц. р. із бази в Кейп Канавералі в екіпажі „Меркурій" з допомогою ракети „Редстовн", був водночас і важливою символічною демонстрацією переваги вільної науки, думки і праці над рабською і засекреченою системою комуністичного тоталітаризму.

Американський астронавт злетів у космічний простір буквально на очах усієї американської нації і всього світу. За ним слідкували не тільки очі соток журналістів, представників військового командування та співробітників летунсько - ракетної бази в Кейп Канавералі, але й мільйони глядачів телевізійних програм у ЗДА і в світі. Американські урядові й мілітарні чинники не пробували навіть на хвилину закрити серпанком мовчання чи таємниці всі дотеперішні невдачі з випущенням людини в космічному екіпажі, викликані технічними недоліками чи непогодою. Широко розписувалася американська преса про те, що плянований на вівторок 2-го травня космічний лет відсунено, коментуючи на всякі лади розчарування науковців, журналістів і громадянства. Не промовчали офіційні чинники ніяких подробиць і про випущення в космічні простори екіпажу „Меркурій" з астронавтом Аленом Шепердом в п'ятницю 5-го травня, інформуючи про всі опізнення, зупинки і навіть технічні дефекти в ракеті. З тим більшим тріюмфом прогриміло повідомлення про успішний лет і приземлення космічного екіпажу з Аленом Шепердом.

Порівняти тепер випущення „Меркурія" з Аленом Шепердом до неймовірно засекреченого випущення Совєтами їхнього „Востока" з Юрієм Гагаріним. Де і як випущено „Востока", ще й досі не знає світ, ані совєтське населення і непоінформовані про те навіть найбільш довірені кола совєтських науковців та партійців. Усе громадянство Америки, ввесь світ мали можливість спостерігати в телевізійних апаратах не тільки самий лет, але й зовнішній вигляд ракети „Редстовн", екіпажу „Меркурій" перед летом і потім самий екіпаж і його пасажира на літаконосці після виловлення їх літаками. Совєти ж ще й досі не опублікували ні одного фота своєї ракети і екіпажу „Восток", а подали тільки замазану фотографію внутрішнього вигляду кабіни Гагаріна. *Увесь лет Юрія Гагаріна — це тільки малоймовірна совєтська пропагандивна показуха, рейвах, що його вміють зчиняти Совєти навколо своїх справжніх чи й вигаданих успіхів.*

Лет Юрія Гагаріна зразу ж після проголошення викликав низку поважних і оправданих заперечень та сумнівів. Космічний лет американського астронавта Алена Шеперда, хоч і тільки початковий і ще не кругоземний, не викликає ні в кого ніяких сумнівів. Відбувся бо він відкрито, на очах людей із врахуванням можливостей такої чи іншої невдачі, перед якою стоїть кожне діло людських рук і людського ума. І саме це робить успіх американської технології дійсним, незаперечним подвигом людського духа та знання і вкриває його блиском справжньої, а не пропагандивної перемоги. За летом Шеперда прийдуть дальші спроби, між ними й невдачі, але ж вони в остаточному висліді запевнять видатну перемогу за вільним світом, за системою вільної науки, дослідів і праці.

Центр і периферії

Протягом 15-річного періоду сучасної холодної війни міжнародна публіцистика і дипломатія викували такі терміни, які раніше були невідомі. Так, наприклад, при обмірковуванні оборонної стратегії Заходу, загроженого небезпекою совєтської агресії, говориться про стратегії центральну і периферійну, маючи на увазі оборону Західньої Европи таки на її терені, на передпіллі Райну, чи залишення західньоевропейського терену майже без бою, щоб ударити по ворогові з довкільних заморських баз і „відбивати" европейський континент більш-менш за зразком останньої світової війни. Про центральну й периферійну політику говорив на своїй останній пресовій конференції в минулий четвер 4-го травня ц. р. державний секретар Дін Раск. Запитаний журналістом, чи не думає він, що активне зацікавлення Америки й цілого 6-членного бльоку держав Південно - Східнього Азійського пакту (СЕАТО) справами Ляосу й Південного В'єтнаму може втягнути Америку в периферійні війни, державний секретар відповів: „... В ширшому розумінні треба загально розглянути, що таке периферійне і що центральне. Бо коли не будете звертати уваги на периферію, то периферія зміниться. І тоді не стямитесь, як периферія стане центральним пунктом. Розумію під цим, що мир і безпека мають світовий засяг. Це важне особливо в наших днях, коли доктрина про історичну невідхильність світової революції підтримується діями, зверненими проти вільного світу на цілому ґльобі. І що станеться в одному місці — те обов'язково мусить відбитись на стані в другому місці ..."

Цією заявою державний секретар Раск якнемога краще схопив світовий засяг комуністичної загрози — не в її теорії, а в практиці, з уваги на підривні і збройні дії комуністів, націлені завжди на ту незмінну остаточну мету, якою є опанування цілого світу. В цій концепції „історичної невідхильности світової революції" та „неминучости світової перемоги комунізму" — про що раз-у-раз горлає Хрущов — всі так звані периферійні комуністичні дії й успіхи є нероздільними частинами загального пляну на підбій світу. Чи цей підбій піде фронтальною атакою проти Західньої Европи і З'єдинених Держав, як проти найсильнішої загороди большевицькому походові, чи вириванням з живого тіла вільного світу по кусневі, одної країни за другою, це другорядна річ, бо це — тільки справа тактики. Мао Тсе-тунґ твердить, що в поході комунізму мусить прийти до великої війни з „імперіялістами", — Хрущов хоче доказати, що тактикою „мирного співіснування", яка присипляє чуйність вільного світу, можна осягнути ту саму комуністичну ціль безпечніше і певніше, хоч може протягом довшого часу. Заява державного секретаря Раска виявляє, що західній керівний політичний світ здає собі справу з цієї комуністичної стратегії і ґльобальної загрози, яка не дозволяє розмежовувати „центральних" чи „периферійних" географічних пунктів.

Це найбільша для нас потіха, що в ЗДА, Англії, Франції, Західній Німеччині, Канаді, Австралії, Японії — в усіх країнах, охоплених західніми оборонними союзами, керма влади спочиває в руках мужів, свідомих ґльобальної комуністичної загрози і потреби ґльобальної оборони, з приписуванням однакової важливости великим чи малим, европейським чи азійським країнам, що їх хочуть проковтнути комуністи. Бо, врешті, комуністична пропаганда глибоко поширила баламутство серед інтелектуальних західніх кол. Ось так, наприклад, відомий публіцист Волтер Ліппман писав минулого тижня, що „неможливо зберегти військові бастіони біля кордонів комуністичного світу" і тому радив зректися таких „периферійних позицій", як Ляос, Південний В'єтнам, Квімой, Матсу „та деякі інші". А професор соціології Колумбійського університету в Ню Йорку, С. Врайт Міллс, у депеші на поплентацьке збіговище у Сан Франсіско запевняв, (цитуючи за „прогресивною" пресою), що „Кеннеді і компанія завернули нас до варваризму ... Якщо це було б мені фізично можливо, то я боровся б тепер поруч Фіделя Кастра ..." А в Англії таких голосів більше, не кажучи про прерізних „невтральних" апостолів миру. В ситуації духової декаденції і занику політичної моралі, коли тирани і їх звеличники виступають в ролі моралізаторів і проповідників волі, добре знати, що на сторожі стоять люди розуму й характеру.

Ярослав Курдидик

ВІЙНА БЕЗ ВІЙНИ

Коли заглянути хоч би і в найдавніші анали нашої минувшини, то побачимо, що історія ніколи не терпіла „порожнечі". Завжди, коли старі імперії занепадали, на їхнє місце приходили нові, що намагалися вростати в силу. Подібно, зрештою, як в природі, де все старе й слабе відмирає, а на його місце народжується нове, що за немовби стандартним зразком намагається закріплюватись і дужчати.

І так після другої світової війни ми були свідками розвалу великих імперій, що постали в останніх сторіччях — британської, французької, еспанської, голляндської і португальської — і формування нових імперій — совєтської „універсальної держави" та китайської червоної імперії. Далі на політичному овиді зарисовуються мусульманська імперія і конфедерація Латинської Америки.

Перехід від старого до нового ніколи не був легким, а теперішній перехід тим паче важчий, бо на зміну впорядкованому устроєві являється комуністичний „неоколоніялізм", що, не перебираючи в засобах, намагається поширитися всюди в світі якщо не безпосередньо, то посередньо. У зв'язку з цим має повну слушність відомий американський коментатор Елсоп, який каже, що всі невдачі західнього світу, зокрема Америки, у відношенні до комунізму полягають головним чином у тому, що американці і їхні альянти намагаються говорити виключно зі старими, леґальними урядами. Тоді як комуністи говорять залежно від обставин, коньюнктури чи потреби, починаючи від леґальних урядів, через „представників народів", аж до племен і їхніх ватажків.

Другий коментатор Е. Роджерс завважує, що большевики не знаходять нічого особливого, а свою тактику базують на прастарих стандартних зразках. І це факт, що, коли приглянутися з увагою до того, що відбувається тепер в Африці, то знайдемо там відповідник того, що мало колись місце на Балканах. Те саме, тільки у дещо зміненій конфіґурації, бачимо в червоному Китаї і в Латинській Америці. Всюди починається від інфільтраційних мостових причілків, підміновування і валення того, що було або є леґальним.

В Африці головний наступ большевиків скеровується на Конґо, яке не має ніяких предиспозицій, щоб вдержатися, як „цілість і держава", але Захід намагається вдержати його за всяку ціну. Заходові і особливо ЗДА важко зрозуміти, що ні одної з новостворених в Африці держав не можна приймати за вже оформлене й завершене державне твориво з внутрішньою і зовнішньою стабільністю. Адже ж це все здебільшого лише географічні обшири, поділені на окремі райони, залежно від відношення до них тих чи інших европейських держав. Вони не мають своєї власної історії, про них світ знає тільки те, що переповіли европейці. Одиноке, що в них є, це — племінні зв'язки і традиції.

Ось, наприклад, знаємо, що обшир, який бельгійці назвали Конґом, не був ніколи перед тим Конґом. І тому логічно, що, коли бельгійці вийшли з того обширу, він розпадається, як цілість, бо ніколи не був „політичною суцільністю". Большевики дослідили це слабе місце Конґа і з дуже малою затратою енерґії, не вкладаючи ані цента, але спираючись на активних ватажків, як Люмумба, Ґізенґа та інші, мають там більші успіхи, як Захід, власне кажучи Америка, що своїми грішми вдержує неприродне існування Конґа, яке в майбутньому може існувати тільки, як дуже умовна й плинна федерація.

Те саме, хоч у дещо змодифікованій формі, стосується й до колишнього Індо - Китаю. Щоправда, там були прастарі „королівства" і „князівства", але вони не зуміли пов'язатися з народами так, як це бачимо в деяких европейських державах з монархічним устроєм. І тоді, коли Захід на тих обширах дає допомогу „леґальним урядам", комунізм організує племена і при їхній допомозі намагається поширити засяг своєї „універсальної держави". Справа Куби і Ляосу, які є немов би двома совєтськими політичними „спутніками", показує, що ЗДА не залишається нічого іншого, як активно діяти, стосуючи ті самі засоби, що й воюючий комунізм, і то в дуже приспішеному темпі.

Однак, на перешкоді цьому стоять ось які справи: 1) ЗДА, не зважаючи на всі дотеперішні невдачі, не перестали вірити в коекзистенцію, в те, що з комуністами можна таки до чогось договоритися; 2) ЗДА не можуть рішитися, яку тактику застосувати супроти Ляосу чи Куби, що до основ підриває їхній престиж, і чим більше зволікатимуть вони з рішенням, тим більше комплікуватиметься ситуація в їхню некористь; 3) ЗДА мусять не „символічно", але всією силою підтримувати й мобілізувати ту „третю силу", якою є поневолені народи. Тож радіовисильні „Вільної Европи" і „Вільної Америки", що своїми радіопересиланнями бояться, хрань Боже, образити Москву, треба перетворити на справжні протикомуністичні бастіони.

Практика показує, що ані дебати, які ведуться постійно в ОН, ані конференції, як ось остання СЕАТО в Бангкоку чи роззброєнева в Женеві, які обмежуються видаванням „однозгідних альянтських комунікатів", не змінять політичного становища, в якому Захід обмежується тільки пасивною обороною, тоді як комунізм перебуває у постійному наступі і з такого становища збирається говорити не тільки в Ляосі, але й на всіх інших континентах. Захід мусить зрозуміти, що комунізм вибрав тактику „воювати без війни", осягати „мирові перемоги", і до цієї тактики стосувати свої величезні політичні й мілітарні можливості.

У ПОЛІ ПРОМЕНІ...

У полі промені звучать,
Шпачки підспівують їм стиха.
Спинилась в березні зайчиха,
Щоб накормить чужих зайчат.

То — звичай...,
Бруниться гілля,
А проліски понад рікою,
Мов винесли блакить, якою
До краю спосна земля.

ПЕТРО ВІБА

„НЕВІДОМІ ЛІТАЮЧІ ПРЕДМЕТИ"

Усі пам'ятають, мабуть, як пару років тому загальне зацікавлення викликали оповідання про „літаючі тарілки". Було багато свідків, які оповідали, що бачили, як у повітрі пролітали невідомі круглі об'єкти. Не будемо повторювати тих оповідань, — їх пам'ятають усі. Але тоді міністерство авіяції оголосило, що все це була оптична ілюзія, що жадних невідомих летючих об'єктів не було виявлено. Люди повірили авторитетному голосові спеціялістів, і про літаючі тарілки перестали писати.

Але, виявляється, міністерство авіяції все таки призначило спеціяльну комісію для дослідження справи, так званий NICAP (National Investigation Committee On Aerial Phenomena).

Ця комісія складалась з понад 200 осіб різних фахів — військових та авіяційних експертів, науковців, астрономів, ракетових та радарних інженерів. Директором її призначено було майора Доналда Е. Кейго.

Після того, як комісія зібрала дуже багато фактів, перевірила багато оповідань свідків, обслідувала багато явищ, допитала безліч осіб, вона представила Конґресові свій звіт. Покищо невідомо, які висновки і який ужиток зроблять з цього звіту Конґрес та відповідні урядові чинники. А тим часом майор Д. Е. Кейго написав і опублікував книгу: "Flying Saucers — Top Secret".

Хто не може прочитати цю книгу англійською мовою, для того може бути цікаво знати короткий зміст її, а також недавнє інтерв'ю, яке дав майор Д. Е. Кейго представникові редакції газети Journal-American, надрукованому в недільному додаткові до цієї газети.

„Мені не подобається назва „літаючі тарілки", бо тарілки літати не можуть. Але поки ми не знатимемо, що воно таке, ми називаємо їх UFO — невідомі літаючі предмети. Але, що б воно не було, мусимо визнати, що вони існують, і усвідомити факт небезпеки, пов'язаної з їх існуванням. Ми усміхаємось, коли чуємо про літаючі тарілки, але не можемо збути їх сміхом і не сміємо, немов струсі, сховати голови під крила і запевняти себе та інших, що вони не існують. А саме це роблять керівники наших летунських сил, запевняючи нарід, що ніяких літаючих тарілок нема.

Кілька років тому, коли спостерігали невідомі об'єкти, як пролітали вони в повітрі з неймовірною швидкістю і з незнаним нам майстерним керуванням, тоді ще можна було назвати їх оптичною ілюзією. Але сьогодні, коли керовані ракети перетинають небеса, помилки в окресленні цих літаючих об'єктів можуть привести до дуже сумних наслідків.

Небезпека може бути кількох видів. Наприклад, наші бомбовці можуть бути спішно вислані проти Росії, якщо невідомі об'єкти помилково приймуть за формації совєтських літаків. Небезпека „випадкової війни" через таку помилку з нашого чи з совєтського боку дедалі більшає.

Друга небезпека полягає в тому, що дехто схиляється до думки, що „літаючі тарілки" — ніщо інше, як нова совєтська секретна зброя. Самі большевики можуть поширювати такі чутки. І в момент кризи це може збити з пантелику наших спільників. Політика керівництва нашими повітряними силами щодо „невідомих об'єктів" сприяє поширенню таких чуток.

У 1946 році, коли совєтська індустрія ще не очуналася після війни, великий об'єкт у формі ракети бачили над Флоридою. Свідки прислали докладний рапорт, але управління нашого летунства цього факту не оголосило. Цей рапорт, а також сотки інших рапортів, документів та свідчень, захованих у надрах канцелярій повітряних сил, дають незаперечний доказ, що якісь величезні машини, оперовані з фантастичною швидкістю, виходять за межі спроможности Росії або якоїсь іншої країни на нашій пляneті.

Третя небезпека полягає в тому, що наші військові чи пасажирські літаки можуть зударитись з „невідомим об'єктом". Багато спостережень у цьому відношенні зробили поважні та відповідальні пілоти майже кожної з американських і закордонних авіяційних ліній.

У 1954 році пасажири бразилійського літака були до смерти налякані, коли група великих дисків почала кружляти навколо їх літака.

Здебільшого всі ці невідомі літаючі об'єкти не виявляли ворожости. Виглядало, що вони тільки спостерігають літаки. Тільки один раз пілот доповів, як „літаюча тарілка" виявила виразно ворожий намір. І хоч літак залишився непошкоджений, пілот ствердив, що по ньому стріляли, бо в повітрі видно було вибухи — якогось блакитно - зеленого кольору.

У березні 1957 року круглий об'єкт з блискучими краями раптом з'явився біля літака лінії „Пан-Америкен". Побачивши, що обидві машини неминуче мають зударитись, американський пілот швидко звернув убік, так що всі пасажири попадали з своїх місць, і таким способом уникнув катастрофи.

Чотири місяці пізніше, пролітаючи над Тексасом, великий літак „Транс Ворлд Констелейшен" мало не наштовхнувся на об'єкт, який раптово з'явився невідомо звідки. Круто повернувши, невідома машина кинулась просто на літак. Пілот, якомога швидше обнизився і літаючий диск промайнув над його головою.

Не так щасливо скінчилась зустріч двох пілотів повітряних сил з невідомим об'єктом. Ця трагічна подія спричинилась до загадкового зникнення в 1953 році джета Ф-89. Цей джет було післано обсервувати невідомий об'єкт. Кілька хвилин наземна контроля спостерігала джет поруч цього об'єкту на своєму радаровому екрані. Радаровий апарат слідкував за джетом, аж поки на екрані не злився він з цим об'єктом. Пізніше офіційно повідомлено, що джет упав в озеро.

Вночі проти 8 квітня 1956 року два пілоти Американської Повітряної Лінії, вилетівши з Олбані, Н. Й., побачили загадкову машину, яка летіла з швидкістю приблизно 1.000 миль на годину; а потім сповільнила хід до швидкости літака. Пілот через радіо повідомив свою базу про цю зустріч, і йому наказано змінити курс і летіти за невідомою машиною. Пілот су-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Становище втікачів у світі все ще дуже важке

Два роки тому Генеральна Асамблея ОН прийняла резолюцію, що від 1-го липня 1960 р. оголошувала початок Року Втікача. Резолюція закликала вжити надзвичайних заходів для допомоги 15 мільйонам людей, що покинули свою батьківщину в Европі, Азії, Північній Африці та на Середньому Сході.

Високий уповноважений в справах утікачів при ОН у жовтні минулого року зробив доповідь, у якій розповів про досягнення в цій справі протягом Року Втікача, в якій взяли участь 76 країн, практично ввесь світ, за вийнятком Совєтського Союза та його сателітів.

Успіхом Всесвітнього Року Втікача є надійна ґарантія того, що з 32.000 осіб, які ще досі перебувають по европейських таборах, більшість будуть влаштовані в ближчому майбутньому. Лише 10 чи 11 тисяч залишаться по таборах Европи у 1961 р. Багато країн облегшили свої іміграційні закони для прийняття хворих та інвалідів. Серед цих країн — Швеція, Нідерлянди, Нова Зеляндія, Австралія, Канада та Великобританія. На жаль, Европа щойно приступила до здійснення проблеми влаштування утікачів, а в решті світу становище їх ще дуже тяжке.

В Азії ця проблема особливо складна. Мільйон китайців утекли з комуністичного Китаю до малесенької британської колонії Гонґ-Конґу. Там один з кожних трьох мешканців — утікач. Для них побудовано нові будинки, школи, клініки, але тягар людського горя куди більший від того, що його може підняти влада Гонґ-Конґу.

Також дуже важке становище п'ятьох мільйонів мусульман та індусів, що втратили дах над головами внаслідок розділу Британської Індії на дві окремі держави, а також п'ятьох мільйонів утікачів після розділу Кореї та В'єтнаму.

Середній Схід — це місце, де проблему втікачів розв'язати найважче. Близько мільйона арабів з Палестини — це нещасливі пішаки в боротьбі поміж Ізраїлем та сусідніми арабськими державами. Живуть вони з 1948 року в таборах Об'єднаної Арабської республіки. Тільки в смузі Гази є їх чверть мільйона. Арабські держави настоюють на праві цих людей повернутись до Ізраїлю, але Ізраїль, що прийняв мільйон утікачів з інших країн, відмовляється це право признати. ОН допомагають цим утікачам харчами і житлом, дбають за освіту їх молоді.

В Тунісії та Мароккo є близько 200,000 утікачів з Альжиру, де вони, здебільшого жінки та діти, буквально вмирають з голоду.

Хоч в Европі розв'язання проблеми втікачів значно посунулось вперед, в інших країнах справа стоїть так само зле, як і раніше. Ці величезні людські проблеми, як пише один журналіст, являють собою „найвеличніший виклик для нашого технічного і політичного уміння ... Поруч з ними всі досягнення міжплянетних полетів здаються дитячими іграшками... Якби всі держави могли в дружній співпраці забезпечити бездомним дах над головами, а голодним працю, — це було б найрішучішим кроком до миру, зробленим у нашому столітті.

Американська Рада

Антін Малюца

МИСТЕЦЬКИЙ ТАНОК І КУЛЬТУРА НА ЕМІҐРАЦІЇ

(1)

Що важливіше в мистецтві — форма чи зміст? Питання радше академічне, яке є частиною давен-давньої філософічної дискусії про першенство гносеології чи онтології. Але ця дискусія - змагання не доходить, мабуть, до свідомости мистців, як постійна і конечна дилема. За останніх щонайменше 80 років „визначні" мистці вирішили, що форма — важливіша: важливо „як" мистець працює, а зміст, тобто те, „що" мистець має сказати, не важливий, шкідливий і навіть небажаний взагалі (за деякими винятками — для втаємничених, очевидно). Більшість сучасних мистців приймає засаду першенства форми, як єдиної істини, надто багато мистців не звертає навіть уваги, чи якраз ця істина відповідає структурі їхнього особистого таланту, і голосять це направо й наліво всім-всім-всім, як останнє і остаточне слово мистецької культури.

Переважна більшість інтеліґентного, культурними проблемами зацікавленого громадянства дала собі вмовити, що важливе „як", а „що" негідне уваги: та й добре їм з цим, бо це звільняє від обов'язку допитливо вглиблюватися в складні імплікації мистецьких творів, зате дає можливість виносити скороспілі, але авторитетні присуди. Хоч такі присуди не оперті на автентичних естетичних передумовах, але вони загальносприйнятливі, отже — умовно — правдиві. Це не якась особлива притаманність еміґрантів. Щонайменше в тій самій мірі це стосується й до культурного американського середовища, і завваги на цю тему доводиться читати час від часу. Не дивниця, що коли на мистецькому обрії появляється хтось, хто знає, чого хоче і як то зробити, це вдаряє всіх як обухом по голові, і ніхто не розуміє, що власне діється і як воно по суті називається.

Для прикладу розгляньмо ситуацію в американському танку і балеті в світлі т. зв. культурного обміну та виступів совєтського балету і групи Мойсеєва. Десятки років змагалися американські танцюристи і хореографи, як Майк Кід, Джером Робінс, Мері Грагем і особливо Агнес де Міл, за впровадження нового змісту і обновлення форми, за створення оригінального американського балету. Тяжко було переборювати рутину виконавців, вихованих у традиціях російського клясичного балету. Ще тяжче було перемогти нехіть впливових балетоманів і чутливих на рекляму та зиски продюсерів. Кінець-кінцем це вдалося, постали такі балетні вистави, як Фенсі Фрі, Родео, Оклагома і т. п. Все це були справжні, небувалі досягнення щодо нового американського змісту, з зародками нових форм — відмінних від клясичної школи.

Однак, ці досягнення негайно використали фільмова індустрія, телевізія та розривкові підприємства, що привело до спростачень та викривлень. Піднялася критика про занепад балетної форми — клясичного стилю, і це формально правда, бо нові досягнення не вспіли дочекатися належного теоретичного обґрунтування, не то популярно - сприйнятливої термінології — понять для впливових балетоманів і реклямового матеріялу для продюсерів. Вистачило появи совєтського балету, — і теоретично й практично змагання до створення самостійного американського балетного мистецтва неначе корова язиком злизала. А навіть як не злизала, то так замазала, що треба буде чимало зусиль наступного вже мистецького покоління, щоб наново щось почати. Правда, десь там по деяких коледжах кляси театрального й балетного мистецтва більше чи менше вдало експериментують. Але й з-посеред учнів тих кляс не багато стане професіоналами — хіба ціною компромісів з панівною модою... А поки дехто з тих професіоналів виб'ється настільки, щоб мати творчий вплив, ідеали і ідеї його молодости втратять свою свіжість...

Хоч культурної ситуації серед української еміґрації не можна міряти тією самою міркою, що загальноамериканської, коли йде про практичні й матеріяльні можливості та досягнення, теоретична проблематика її майже та сама. Тільки ж для теоретичного розгляду немає досить охочих і терпеливих просто кількісно, бо процентово наша ситуація, мабуть, не гірша.

Український побут, звичаї, пісню, ношу і танок, випроваджували успішно й гідно на сцену корифеї українського театру минулого століття, дореволюційної доби. Одначе, мабуть таки Авраменко був перший і єдиний, що вичув зміни, які заходять в житті народу в зв'язку з війнами та революціями, і поставив собі завдання — зібрати та скодифікувати народні танці. Це йому блискуче вдалося. З народних танків, побутових і реґіональних, що були частиною самого життя, він створив словник кроків, упорядкував їх і скомпонував доречно в поодинокі танки. Методика його навчання така природня і життьова, що без особливих заправ і тренінґів учні опановують за кілька місяців потрібні підстави. Його танці стають іноді частиною товариського побуту: щоправда, на забавах, для розваги вміють з них користати лише 2-3-те покоління тут вже роджене, діти-внуки людей, які самі ще зазнали часів, коли народні танці були невід'ємною частиною побуту. (Для нової еміґрації, пореволюційних поколінь та їх дітей народні танці стали лише сценічною хореографією для масових виступів та пропаганди). А саме ця найскромніша сторінка впливу школи Авраменка робить з його танців те, чим вони первісно були, — майже ідентичними з народним ґрунтом, якого вже й на рідних землях нема. Крім цього Авраменко композиційно устaлив ряд танців для гуртового виконання на площі серед круга глядачів, ряд фронтально зааранжованих танців, що особливо надаються на сцену, і навіть сольові для виступів найбільше заавансованих учнів. Словом, це все абетка і граматика народних танців, що підносить їх до рівня і значення всенаціональних.

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

Шевченківська Виставка в Університеті Індіяни

Від 9 до 18 березня відбулася в Стейтовому університеті Індіяни в Блюмінґтоні Шевченківська виставка для відзначення сторіччя з дня смерти поета. Виставку влаштувала університетська бібліотека в найкращій залі недавно відкритого модерного будинку бібліотеки рідкісних книжо (Ліллі Лайбрері), де переховуються правдиві скарби друкарської штуки включно з примірником біблії Ґутенберґа.

В п'яти ґабльотках розміщено книжки, брошури й малюнки Шевченка та про Шевченка з надрукованими відповідними, точними і влучними поясненнями, що давали відвідувачам виставки уявлення про автора „Кобзаря", як поета, мистця та борця за волю. Матеріяли на виставку дала ґоловним чином сама місцева університетська бібліотека, що має багатий слов'янський відділ. З допомогою прийшли також приватні бібліотеки бібліотекарів - українців в Блюмінґтоні і професора Василя Лева зі Скрентону. Кілька книжок надіслало на виставку з Ню Йорку Наукове Товариство ім. Шевченка, для якого також найшлося на виставці місце, як для продовжувача Шевченківських ідей. Український Конгресовий Комітет надіслав з Ню Йорку кількадесять примірників брошури про Шевченка, виданої Американським Конгресом у Вашингтоні в перших місяцях ц. р. Дякуючи цьому, п. Варвара Вилсон використала вміло ці матеріяли для доброї статті про Шевченка, що появилася 16 березня в університетському щоденнику, виданому від 1867 року відділом журналістики для 16 тисяч студентів і двох тисяч професорів Блюмінґтонського кемпусу. Нотатка про виставку була включена в тижневі програми діяльности університету.

Влаштуванням виставки займалися бібліотекарі і то не тільки українці. Відзначити тут треба співпрацю американця польського роду Корнеля Конді.

Виставку відвідали впродовж 10 днів сотки людей, в тому кілька дрібних прогульок. Так склалось, що в березні у відступі лише кількох днів дві окремі групи совєт. делеґатів оглядали університет Індіяни, а то далеґація музикологів і група педагогів. Шевченківська виставка була повною несподіванкою для першої групи. Совєтські музикологи провели більше часу коло тих 5 українських ґабльоток, ніж коло усіх інших особливостей бібліотеки, та не могли надивуватися, як то американці влаштували виставку в університеті в тій частині Америки, де нема українців. Не знали вони ще тоді, що Східньо - европейський інститут університету Індіяни підготовляє на червень спільно зі Слов'янським відділом окреме наукове засідання, присвячене пам'яті Шевченка.

В зв'язку з цим насуваються деякі рефлексії. В ході століття, що саме минуло від смерти Шевченка, культ його поширився вже по цілому майже світі. Поза рідним краєм святкували давніше Шевченківські роковини лише українські еміґраційні скупчення власними силами в гуртках українців. Великим поступом рахувалося, коли вдалося вряди-годи запросити на такий Шевченківський вечір бодай одного неукраїнця. Сьогодні починають святкувати Шевченківські роковини вже й неукраїнці, неукраїнськими силами, в околицях, в яких українські родини можна порахувати на пальцях одної руки. Роля цих українських одиниць обмежується лише до суґестій. За все інше стоїть велике ім'я Шевченка. Перед нами вже хіба лише остання фаза почитання Шевченка, коли світ, навіть без українських суґестій, святкуватиме пам'ять Шевченка, як святкується пам'ять найбільших світових потентатів духа. **Ю. Ф.**

На марґінесі телевізійної Шевченківської програми хору „Дніпро" в Клівленді

Хор „Дніпро" в Клівленді.

I мене в сім'ї великій
В сім'ї вольній, новій
Не забудьте пом'янути
Не злим, тихим словом.

Якраз на цій землі вольній, великій сім'ї національностей в сторіччя смерти великого поета проходять величаві академії по всіх містах, де тільки живе горстка українців. Клівленд належить до тих, що належно і гідно відсвяткували це велике свято. На тім місці хочеться нам бодай кількома словами згадати про виступ хору „Дніпро" на цьому великому святі. Хор „Дніпро" виступає завжди з почуттям відповідальности. Тим разом почули ми дві композиції до слів Шевченка на чоловічий хор, а саме Лисенка „Іван Підткова" та Стеценка „Вибір гетьмана". Про першу композицію не будемо говорити, бо цей твір не раз співали наші хори. Виконання було бездоганне. Може хотілось би було почути одного соліста, якого партію виконували три, але виконували так майстерно, що малося враження одного потужного бас - баритона. Дещо довше хочемо задержатись над „Вибором гетьмана" Стеценка, твором, який вперше виконувано тут на еміґрації. У твір цей вложив Стеценко велику майстерність композиції хорової — від прекрасних церковних мелодій до контрапунктних варіяцій, від спокійно та лагідно побудованих до нечувано тяжких дисонансових переходів. Ми сміло можемо назвати цей твір української клясики прекрасним пов'язанням клясичної української музики з модерною, сучасною, дарма, що твір писаний перед 50 роками. Твір цей зробив велике враження на присутніх. Як собі дав з ним раду хор „Дніпро"? Те, що ми почули, було понад наші сподівання. Річ на 21 сторінку з акомпаніяментом фортепіяну опанована до останньої нотки напам'ять, диригент з хором творили одну зіграну, зіспівану цілість, яка знає, що вона співає. Як соліст хору був добрий, спеціяльно в горішній партії, д-р В. Боднар, який зумів тут показати всі свої вартості. Акомпаніямент був у досвідчених руках сталої акомпаніяторки хору, пані Марії Грушкевич. Цілий ансамбль був нагороджений за виконання твору довготривалими оплесками. Згадуємо про цей виступ тому, щоб дати сатисфакцію хорові „Дніпро" за його велику громадську працю на терені нашого міста та околиці.

А тепер про Шевченківську Академію в телевізії. Не будемо входити в деталі, якими дорогами хор „Дніпро" здобув собі телевізію, це вже другий його виступ цього року і, як чуємо, буде їх більше. Не легко здобути собі доступ до телевізії з можливістю періодичних виступів. Здаємо собі справу з того, що телевізія є сьогодні найпотужнішим засобом пропаґанди і ґратулюємо хорові „Дніпро" в тому осягненні та бажаємо використати його якнайуспішніше. Останній виступ показав нам солідно дібраний репертуар: Дуже вдалий новий „Заповіт" укладу диригента Садовського з баритоновим сольом Романа Кассараби, „Косар" Людкевича, „Гетьмани" Лисенка та „Іван Підкова" Лисенка. Цікаво опрацьований професором університету д-ром Папом реферат англійською мовою, відчитаний у його неприсутності Ст. Жерухою між хоровими точками, світлини з життя та творчости поета, давали непоінформованому чужинцеві ясний образ постаті цього Генія, якого пам'ятник стоятиме у Вашинґтоні як гордість українського народу, як символ боротьби проти тиранії, як дороговказ, по якому маємо прямувати до здійснення великого „Заповіту".

Щиро ґратулюємо хорові „Дніпро" та бажаємо успіху в його виступах, бо, як зачуваємо, хор приготовляється до поїздки по більших українських скупченнях Америки та Канади. **М-а-к.**

Йонґставн у поклоні Т. Шевченкові

Місто Йонґставн і околиця гідно вшанували сторіччя смерти Генія і Пророка України старанно приготованим Святочним Концертом, який відбувся в неділю 26-го березня, у великій залі церкви Пресв. Тройці. Свято відкрив голова місцевого Відд. УККА, адв. Михайло Юрчишин, який передав ведення Свята Евгенові Волошинові.

Інж. Волошин подав присутнім сумну вістку, котра вже встигла прийти до Йонґставну, про смерть св. п. Дмитра Галичина, президента УККА, головного предсідника УНСоюзу та екзекутивного директора Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові. Присутні вшанували пам'ять Покійного вставанням з місць та однохвилинною мовчанкою.

Злучені хори української католицької церкви та Осередку СУМА під диригентурою учителя Антона Когута відспівали американський гимн та Вербицького „Заповіт". Солістами були п. Микола Штись і п. Юлій Васко.

Програма концерту була добре дібрана та гарно і з пієтизмом виконана.

Наша співачка - сопраністка пані Оксана Бурбела Соломон заспівала гарно та з чуттям Лисенка „Гомоніла Україна" та „Садок вишневий коло хати" і Стеценка „Плавай, плавай лебедонько". Акомпаніювала на фортепіяні панна Діді Домбчевська.

Популярна і люблена у нас Мандолінова Оркестра Осередку СУМА заграла під диригентурою магістра Мирона Жмуркевича „Реве та стогне" та фантазію на пісню „Садок вишневий коло хати" в аранжеровці диригента п. М. Жмуркевича, а другу з них „Фантазію", радше власну його композицію.

Мішаний хор Осередку СУМА також під диригентурою мгр. М. Жмуркевича, гарно заспівав пісні „Зоре моя", „Думи мої" та народню пісню „На високій дуже кручі" — на тему Шевченкової могили.

Талановита родина панства Штинів поставила вдало фраґмент з опери М. Аркаса „Катерина". п. М. Штинь грав ролю батька, пані Катерина Штинь грала ролю матері, і їхня донька, Орися Штинь, співала Катерину, друга донька, Оксана Штинь акомпаньювала на фортепіяні, а ще третя донька, Маруся Штинь, була рецитаторкою. При режисированні цього фраґменту допомагала пані Оксана Бурбело Соломон.

Чоловічий квартет, зложений з панів: Д. Проць, М. Стадник, М. Копчик і П. Весоловський, заспівав, у двох виступах, чотири пісні, які аранжував п. Петро Весоловський, а до яких акомпаньював на ґітарі його син Любомир Весоловський.

Центральною точкою програми концерту була цікава святочна промова, яку виголосив гість з Клівленду, Огайо, д-р Михайло Пап, професор Джан Каррол університету. Частину своєї промови сказав по англійськи.

Були також дві деклямації. Одну з них, фраґмент з поеми „Тарасова ніч", виголосив учениk Гриць Соломон українською мовою, а другу „До Основ'яненка" деклямував його молодший брат Ерль Соломон в англійській мові. Оба вони є синами вже згаданої вище пані Оксани Бурбело Соломон. Гарне враження робила деклямація Гриця Соломона, який ще пів року тому майже не вмів говорити по українськи. Цей успішний його виступ є вислідом наполегливої виховної праці місцевої Пластової Групи та її провідника д-ра Ілярія Домбчевського.

Під кінець концерту голова Відділу УККА адв. М. Юрчишин подякував коротко всім виконавцям програми і всім присутнім за це, що „не забули пом'янути" та візвав всіх до складання щедрих пожертв на будову пам'ятника у Вашинґтоні, достойного нашого Генія і Пророка та гідного столиці ЗДА і українського імени. Свято закінчено загальним співом українського національного гимну.

Простора заля була виповнена. Відповідною прикрасою сцени та спорудженням декорацій для опери зайнявся п. Василь Прокопик, культ-осв. референт Відділу УККА при помочі п. І. Ліщака та п. Т. Кулинича. Весь дохід призначено на будову пам'ятника у Вашинґтоні.

Д-р Роман Стахура

Дитяча Ревія в Нюарку, Н. Дж.

19-го лютого місцевий Відділ УМІ влаштував традиційну „дитячу ревію", яка почалась о год. 2-ій по пол., у великуй залі Української Централі в Нюарку. Цікава програма ревії зложена була з поодиноких сценок. Вірші Івана Франка, Лесі Українки та Іванни Савицької були темою поодиноких точок. Наче у калейдоскопі пересувались на сцені поодинокі гарно убрані в казкових строях, дитячі постаті та гурти, деклямуючи і співаючи при акомпаніяменті фортепіяну, який був в руках п. Т. Богданської, а понадто і деякі діти самі виконували музичні продукції.

Гучні оплески численної публіки: старших гостей та молоді нагороджували виконавців програми на сцені. Доповнила ревію велика маскова дитяча забава у різнородних, фантастичних строях малят. Мимоволі насувалася думка: скільки то вечорів пройшло дорогим матерям серед журби про дитячі строї. У висліді був гарний моральний і матеріяльний успіх цієї дитячої імпрези, на якій замітна була численна приявність дітей часто в асисті численних родин і то з найдальших закутин нюарської округи. Весь дохід з імпрези передано на будову пам'ятника пок. проф. Романові Савицькому.

Тепер Відділ УМІ в Нюарку підготовляє величаве Свято Матері, яке відбудеться 21-го травня в Українській Централі в Нюарку. Зі Святом Матері буде получена „вишивана забава" для дітей. Проте слід матерям заздалегідь приготовити для своїх малят вишивані суконочки і убранка. **О. У.**

● У Женеві відбулось в минулу середу 3-го травня 301 засідання конференції ЗДА, Англії і СССР для припинення атомових дослідів. Семйон Царапкін знову оскаржував Захід за „брак реалістичного підходу" внаслідку чого нібито не можна осягнути згоди. Тоді англійський і американський делеґати пригадали йому, що акуратно рік тому совєтський делеґат погодився на ті пункти умови, щодо яких потім відкликав свою згоду і цим спаралізував дальші переговори.

Українська Хроніка

● **На ліквідаційних зборах товариства „Українська Єдність"** в Ню Йорку, що відбулися в неділю дня 19-го лютого ц. р., вирішено з ініціятиви голови п. В. Хоміцького виасиґнувати на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні суму 250 долярів. Решту грошей, які залишилися після сплати зобов'язань і коштів ліквідації, розділено на будову нової церкви в Ню Йорку, на „Веселку" і для українських інвалідів. Докладніше повідомлення про ці ліквідаційні збори буде надруковане у „Свободі".

● **За почином Впр. о. Івана Гундяка** та інших громадян у Картерет, Н. Дж., засновано дня 15-го квітня ц. р. Громадський Шевченківський Комітет для вшанування пам'яти Т. Шевченка в сторіччя з дня його смерти урочистою академією і для переведення збірки на пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні. Допис про збори громадян Картерету в цій справі буде поміщений пізніше.

● **Українська громада Вотервліту, Н. И.**, відзначила пам'ять Шевченка у 100-річчя з дня його смерти величавим концертом, що відбувся в неділю дня 30-го квітня ц. р. Під час концерту промовляли від УККА адв. Степан Ярема та ред. Вол. Душник. Докладніше про перебіг свята буде подано в окремому дописі.

● **Спільне свячене осередків СУМА й ООЧСУ Джерзі Сіті** відбулося в неділю, дня 30-го квітня ц. р. в залі місцевого Народного Дому. Під час свяченого промовляли голова осередка СУМА і Всч. о. З. Бачинський і виступали із співами, деклямаціями і гаґілками члени Юного СУМА. Допис про це свячене буде поміщений згодом.

● **Дарія Гординська - Каранович** повідомляє, що дня 13 травня відбудеться концерт учнів Відділу Українського Музичного Інституту в Нюарку, в якому візьмуть участь теж учні з Пасейку і Филаделфії. Докладніше повідомлення про цей концерт буде надрукуване найближчими днями.

● **В рямцях Шевченківської конференції УВАН у ЗДА** відбулися в неділю, дня 23-го квітня доповіді проф. П. Одарченка на тему „Шевченко і Леся Українка" і Петра Павловича „Шевченко і Коцюбинський". Звідомлення про ці доповіді буде надруковане у „Свободі".

НІКСОН КРИТИКУЄ ФАРМЕРСЬКУ ПРОГРАМУ УРЯДУ

Ди Майн. — Недавній віцепрезидент Ричард М. Ніксон почав поїздку по деяких стейтах, в яких критикує внутрішню *політику демократичного* уряду. 5-го травня він промовляв в Шикаґо і в Ди Мойні де зустрічався з місцевими фармерами та з провідниками республіканської партії. Ніксон казав, що новий секретар рільництва Орвіл Л. Фрімен не здійснив досі обіцянок фармерам. Ніксон остерігав фармерів, що нова програма демократичного уряду, якщо буде здійснена, то будуть встановлені контролі над всіми фармерами, будуть зменшені ціни на свині і збільшиться число безробітних між фармерськими робітниками. В справі партійної політики Ніксон закликав до скріплення партійної організації і сильної виборчої кампанії в 1962 році. В Шикаґо Ніксон заявив, що він не мусить кандидувати на губернатора Каліфорнії в 1962-му році, щоб бути кандидатом на президента в 1964-му році.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 23.

Відд. 176 УНС, Шикаґо	$ 15.00
Л. Мацевко, Шікаґо	12.00
Р. Папроцький, Филаделфія	5.00
І. Ісаїв, Едмонтон	5.00
Е. Куровицький, Ню Йорк	4.00
П. Кондратенко, Дітройт	3.00
Г. Ґораль, Филаделфія	3.00
З. Грачук, Ню Йорк	3.00
М. Бабій, Дітройт	300
С. Дембіцький, Метачен	3.00
А. Богданович, Маямі	3.00
М. Мушинський, Йонґставн	3.00
О. Маруненко, Бетлегем	3.00
М. Горват, Трентон	3.00
С. Лехновський, Лоді	3.00
Н. Запухляк, Шікаґо	3.00
Д. Рокіський, Ню Йорк	3.00
А. Сисак, Бетлегем	3.00
Г. Креховець, Ст. Луїс	3.00
Т. Гаврилів, Вудбрідж	3.00
о. С. Біляк, Пасейк	3.00
Г. Лібович, Ню Йорк	3.00
М. Мисюк, Асторія	3.00
В. Яворенко, Боффало	3.00
М. Капітанець, Клівленд	3.00
Р. Колідій, Трой	3.00
А. Рудницький, Монтреал	3.00
П. Савка, Ніксон	3.00
П. Музика, Дітройт	3.00
І. Толочний, Ню Йорк	3.00
А. Калинович, Джерзі Сіті	3.00
І. Шуран, Дітройт	3.00
В. Лесів, Вудбайн	3.00
К. Степко, Лас Веґас	3.00
М. Лоґуш, Монтреал	2.20
М. Малинівський, Рачестер	2.00
Д. Петренко, Сан Франціско	2.00
В. Корда, Занесвіл	2.00
А. Барна, Віті	2.00
В. Байор, Гемтремк	2.00
Д. Решітник, Оттава	2.00
А. Дебрин, Дітройт	2.00
М. Присташ, Дірборн	2.00
Д-р Л. Бородайко, Рашя	2.00
Т. Крупа, Трентон	2.00
А. Сенківський, Гейстінґс о. Г.	2.00
Е. Федишин, Ґаґаман	2.00
о. О. Потульницький, Сиракюз	2.00
С. Івасівка, Пасейк	2.00
О. Макогін, Клівленд	2.00
Н. Телішевський, „	2.00
С. Сагайдак, „	2.00
Ю. Янів, „	2.00
І. Бачинський, „	2.00
Д-р Я. Мігайчук „	2.00
В. Голембйовський „	2.00
М. Данилишин „	2.00
Д. Колосівський „	2.00
М. Дейнека, „	1.00
В. Карпяк, „	1.00
В. Сікора, „	1.00
С. Когут, „	1.00
В. Лагошняк, „	1.00
Шеремета, „	1.00
Д. Струс, „	1.00
П. Ярослав „	1.00
Г. Емилан „	1.00
Ю. Герега „	1.00
Я. Кузьмин „	1.00
Д-р В. Малиновський, Клівленд	1.00
М. Пирка, Клівленд	1.00
М. Рудий, „	1.00
Б. Кичун „	1.00
Т. Гелемей, Кліфтон	1.00
О. Грубський, Ірвінґтон	1.00
В. Федорак, Торонто	1.00
Ю. Галущинський, Палмира	1.00
М. Андрако, Тайтусвіл	1.00
І. Карашівський, Гартфорд	1.00

В. Бугай, Сиракюз	1.00
А. Шкільна, Нюарк	1.00
А. Степовий, Шикаґо	1.00
В. Чайників, Міннеаполіс	1.00
І. Хоминець, Мекіспорт	1.00
М. Ю. Манастерський, Аліквіпа	1.00
М. Абрамюк, Ню Йорк	1.00
І. Миронюк, Варрен	1.00
Д-р О. Дудас, Шикаґо	1.00
Л. Сисин, Ґарфілд	1.00
І. Копко, Карнеґі	1.00
І. Гадзіма, Евклід	1.00
І. Арлінський, Шикаґо	1.00
М. Куць, Филаделфія	1.00
Д-р Д. Капітан, Рачестер	1.00
М. Коргун, Трой	1.00
А. Корчак, Савтґейт	1.00
Б. Кормелюк, Джамейка	1.00
П. Кравець, Сиракюз	1.00
А. Каленюк, Фар Ракавей	1.00
Е. Коберницька, Торонто	1.00
П. Кухарський, Филаделфія	1.00
П. Кашуба, Делер	1.00
Ф. Кобас, Саґінав	1.00
В. Савчук, Райнкліф	1.00
Я. Стадничук, Істпорт	1.00
П. Саламаха, Пеорія	1.00
Г. Федечко, Колюмбус	1.00
Л. Семущак, Ню Йорк	1.00
Н. Сопяк, Менчестер	1.00
М. Стиславович, Асторія	1.00
М. Симчук, Трентон	1.00
Г. Сидорець, Трентон	1.00
І. Стратичук, В. Гейвен	1.00
В. Скопюк, Ню Йорк	1.00
М. Гречило, Мілвокі	1.00
І. Гідей, Ню Йорк	1.00
І. Грибовський, Трентон	1.00
Б. Дусанівський, Боффало	1.00
М. Дмитерко, Меріден	1.00
М. Думка, Ню Йорк	1.00
П. Дяк, Елизабет	1.00
І. Дорота, Ґарфілд	1.00
Д. Гренда, Йорк	1.00
В. Боднар, Медовбрук	1.00
М. Баско, Вілкс Бері	1.00
Г. Баран, Пратсбурґ	1.00
Ю. Біндас, Филаделфія	1.00
А. Барбаш, Боффало	1.00
В. Чижик, Шикаґо	1.00
Г. Ціхановська, Честер	1.00
М. Мороз, Ню Йорк	1.00
В. М., Ню Йорк	1.00
В. Вакуленко, Коговс	1.00
А. Васюта, Филаделфія	1.00
А. Васичук, Шикаґо	1.00
А. Верхівський, Йонкерс	1.00
В. Воробель, Нюарк	1.00
Е. Віхот, Бетлегем	1.00
Я. Затковський, Озон Парк	1.00
Д-р В. Галич, Супіріор	1.00
В. Лацик, Боффало	1.00
Д. Лацік, Плейсборо	1.00
В. Рудь, Дітройт	1.00
Г. Риґайло, Міннеаполіс	1.00
А. Микитчук, Гемілтон	1.00
М. Штохмаль, Клівленд	1.00
І. Калинюк, Порт Аліс	1.00
С. Жигилій, Міннеаполіс	1.00
М. Кульчицький, Шикаґо	1.00
А. Ткач, Филаделфія	1.00
Ф. Петрик, Левітавн	1.00
А. Омелян, Нампа	1.00
Е. Филипович, Шикаґо	1.00
Н. Мороз, Бентлейвіл	1 00
Разом	$ 272.20
Раніше проголошено	$ 5,726.85
Разом	$ 5,999.05

БАТЬКИ! Ключем до надійної майбутности дитини є в першу чергу набуття високої і професійної освіти. Забезпечіть її Вашій дитині вже на самих початках її життя, придбавши для неї студійну полісу УНСоюзу!

„НЕВІДОМІ ЛІТАЮЧІ ПРЕДМЕТИ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

провадила її аж до озера Онтеріо, де невідома машина набрала швидкости і зникла.

Тут подаємо лише кілька фактів з багатьох, наведених у книжці Д. Е. Кейго. Автор обвинувачує урядові чинники в тому, що вони приховують правду, заперечуючи факти, або тлумачачи їх неправдиво. У жовтні 1959 року з військової бази в стейті Меріленд офіційно повідомлено про те, що якась дивна машина приземлилась поблизу тієї бази, а незабаром після того знову піднялась у повітря. Спочатку Управління Повітряних Сил дало повідомлення в пресу, що світло від зварювальних апаратів на трансмісійній башті відбилося від вантажних авт, які стояли під баштою, і було помилково сприйняте за загадковий об'єкт. Після того встановлено, що жадних зварювальних робіт у той час не провадилось, репортерам заявили, що, очевидно, це світло відбивалося від 200-ватової жарівки на сусідній фармі. Комісія NICAP перевірила факти і встановила, що на цій фармі зовсім не було електрики.

Згідно з правилом 200-2 Повітряних Сил забороняється розголошувати відомості про літаючі об'єкти. Один з старшин Повітряних Сил, не погоджуючись з цим правилом, вийшов на демісію. Це був капітан Е. Руппелт, голова розслідувальної програми про невідомі об'єкти. Він написав книгу: The Report on UFO (Doubleday, 1956 р.).

Один з найбільш застрашуючих фактів обслідувала комісія NICAP в 1952 році. Це був випадок, коли невідомі об'єкти появились над американською столицею Вашингтоном. В рапорті спостерігачів бази Повітряних Сил сказано: невідомі об'єкти наблизились із величезною швидкістю, потім, маневруючи, поділились на менші групи. Це були об'єкти приблизно 150 стіп у поперечнику. Їх бачили також на радаровому екрані Вашингтонського Національного Аеропорту і визначили їх швидкість у 7.200 миль на годину. Спостерігали їх також пілоти та інші працівники повітряної бази. Оповідаючи про цей випадок, капітан Руппелт заявив: „У пресі запевняли, що все це був тільки оптичний феномен. Насправді ж це було щось, чого ми пояснити не можемо".

Ми ще не знаємо, — заявив майор Д. Кейго, — чи ці невідомі літаючі об'єкти прилітають до нас з інших плянет. Ми не можемо з певністю визначити їх походження. Але нехтувати свідченнями багатьох експертів ми також не можемо. Найліпше було б провести з'їзд науковців та аеронавтів, щоб вони обмінялись думками та вислухали свідків. Тим часом треба вжити таких заходів: персонал оборони країни мусить бути повністю поінформований про існування невідомих об'єктів, щоб запобігти небезпеці випадкової війни. Військовим пілотам треба заборонити стріляти по цих загадкових об'єктах, щоб не викликати зворотної ворожої дії (накази атакувати ці об'єкти, що мали місце в минулому, можливо й були причиною безслідного зникнення пілотів і літаків. Треба створити нову урядову агенцію, вільну від військової контролі. Вона мусить опублікувати всі офіційні інформації і висновки, відкинути всі дотеперішні неправдиві пояснення і підготувати публіку для всіх дальших відкрить про населені плянети.

І, нарешті, сказав майор Д. Е. Кейго, народ повинен знати, що невідомі об'єкти — не нова совєтська зброя, а щось незмірно досконаліше від будь-чого створеного на нашій Землі. Якщо наші науковці зможуть пояснити натуру цих невідомих літаючих об'єктів логічною арґументацією — добре. Якщо ні, хай про це нам скажуть. Народ повинен знати правду.

М. Т.

● **Директор бюра погоди** в Ню Йорку Чарлз Дж. Нудсен ствердив, що квітень цього року був холодніший і мокріший, як звичайно буває, і що травень має бути такий самий, як це передбачає федеральне бюро погоди для східньої частини ЗДА. Пересічна температура в травні в Ню Йорку повинна виносити коло 62 ступнів, а пересічний дощ в цьому місяці мав би винести 3.75 цаля.

● **У Парижі** перебував у цьому тижні пресовий секретар президента Дж. Кеннеді П'єр Салінґер для підготовлення відвідин Кеннеді, призначених на час від 30 травня до 2 червня ц. р. Салінґер займався з французькими властями виключно лише технічними подробицями, проблемою особистої охорони для Президента і т. д., не заторкуючи політичних питань.

ДРУЖИНА ПЕРШОГО АСТРОНАВТА ЗДА

Дружина американського астронавта Алена Шеперда із 9-річною донькою Юліяною (зліва) і племінницею Алісією Вільямс (праворуч) сфотографовані в той час, як Шеперд відбував свій космічний лет.

„Свобода" випередила американські газети повідомленням про випуск астронавта

Джерзі Ситі. — Хоч „Свобода" далеко не розпоряджає тими всіми модерними технічними засобами, що ними розпоряджає більшість американських щоденників, тим не менше повідомленням про успішний лет американського астронавта Алена Шеперда в космічні простори минулої п'ятниці, 5-го травня, вона випередили на пів години всі американські газети нюйоркської метрополії, включно з найбільшими щоденниками. Початково було повідомлення, що випуск астронавта може відбутися у кожній хвилині після 8-ої години ранку, але опісля наступили невиразності з погодою і випуск був непевний. „Свобода", що друкується завжди з датою наступного для була готова, щоб піти на пресу в год. 9:30 рано. Того дня друк газети здержано до год. 10-ої очікуючи при радіоапараті на конкретне повідомлення про випуск або відложення випуску астронавта. Коли ж такого повідомлення не було до год. 10-ої, преса почала друкувати газету з повідомленням, що „Очікується випуску першого американського астронавта в осмічні простори". Щойно о год. 10:34 астронавт був випущений і його лет тривав 15 мінут. Як тільки він був закінчений і через радіо подано вістку про його успіх, у „Свободі" негайно приготовано нову вістку і вже перед год. 12-ою преса друкувала нову „Свободу" з великим повідомленням про успішний випуск астронавта. Щойно о год. 12:15 появився „Джорнал Америкен" з повідомленням про це велике досягнення Америки в здобуванні космічних просторів. Опісля подали цю вістку також „Ворлд Телеґраф енд Сан" та інші пополудневі і вечірні газети, а ранішні, як „Ню Йорк Таймс", подали її щойно наступного дня у виданнях, що друкуються попереднього дня ввечері.

До Ляосу виїхала міжнародна контрольна комісія для справи перемир'я

Вієнціян. — У справах військового перемир'я, яке настало в Ляосі від середи минулого тижня, продовжуються розмови між військовими делегатами обох воюючих сторін. Вони стрінулися знову в минулу суботу 6 травня ц.р., при чому вони знову говорили про місце для постійних переговорів, щодо якого ще не можуть погодитись та інші подібні формально-технічні справи. Від королівської ляоської армії, що підлягає урядові прем'єра Ума Боуна, переговорює група з шістьох старшин під проводом генерала Сінґа Раттанамасая, а від комуністів є три представники комуністичного війська, що підлягає так званому рухові Патет Ляо, та два представники „невтрального" кол. прем'єра Суванни Фоуми, який має надію знову вернутися до влади. Комуністичним військом командує поплентацький капітан Конґ Ле. Тим часом з столиці Індії Ню Делі від'їхала до Ляосу невтральна міжнародна комісія, яка складається з представників Індії, Польщі і Канади, та завданням якої є перевірити, чи дійсно в Ляосі настало військове перемир'я і чи ніодна сторона його не порушить. Головою тієї комісії є індієць Самаренранат Сен, а членами — польський комуніст Єржи Міхайловський та канадієць Леон Мейранд. Найбільшою трудністю тієї комісії буде перевірити військову допомогу, що її дістають ляоські комуністи від Північного В'єтнаму і Совєтського Союзу. Кому н о- польський член тієї комісії відразу, ще в 1954 році, коли тодішня Женевська конференція покликала ту комісію до життя, спротивився справжній контрольній праці і спаралізував її діяльність. Невідомо, чи комуністи дозволять тій комісії на її правильну роботу.

●! **Торговельне і промислове товариство** повідомляє, що робітники в приватних підприємствах не повинні рахувати на те, що у зв'язку з Меморіяльним Днем і Четвертим Липня, визначатимуть 4-денні вакації. Ці обидва дні цього року припадають на вівторок, 30-го травня і 4-го липня, але 76 відсотків підтприємств вже заявили, що будуть працювати в понеділки 29-го травня і 3-го липня. Тільки по півсотки фабрик заявили, що будуть закриті в ті обидва дні.

● **Продукція взуття** ц. р. також буде більша, як 1960 р., коли випродукували були597 мільйонів пар взуття, а цього року ця продукція має дійти до 610 або навіть і до 620 мільйонів.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

В Колумбійському університеті відбувається Шевченківська виставка

Ню Йорк. — В бібліотеці ім. Батлера при Колумбійському Університеті відбувається під сучасну пору і триватиме до кінця цього семестру Шевченківська виставка, влаштована управою бібліотеки заходами і з допомогою Українського Кружка при цьому університеті, зокрема активних членок цього студентського Кружка — Мирослави Томоруґ і Марти Богачевської. Виставка має назву „Тарас Шевченко — поет України" і розташована вона в дев'яти шафах і ґабльотках на другому поверсі бібліотеки. Влаштована вона тематично: в першій шафі — портрет Шевченка і його життєпис; в другій показані окремі видання Кобзарів, між ними фотодруки видань 1840 і 1860 рр, перше видання за редакцією В. Доманицького, львівське НТШ та інші. Третій відділ під назвою „В обороні свободи" охоплює політичні поеми Шевченка такі, як „Кавказ", „Посланіє", „Великий льох" та інші, „Щоденник" і між ними женевське видання поезій Шевченка, заборонених в Росії. В дальшому відділі „Гуманіст" показані такі твори Шевченка, як „Неофіти", „Псалми Давидові", „Марія" (женевське видання 1885 р.) та інші і тут теж експоновані портрети Т. Шевченка і Олдриджа. П'ятий відділ охоплює переклади з Шевченка іншими мовами, між ними „Гайдамаки" в перекладі Л. Совінського, видані у Вільні 1861 р. В шостій ґабльотці показані нові ілюстровані видання про Т. Шевченка між ними „Заповіт" 43 мовами світу, в сьомій — статті про Шевченка в різномовних журналах, у восьмій — мистецька творчість Т. Шевченка (із альбому Мате, 1911 р., вл. проф. Д. Горняткевича) і в дев'ятій — Шевченкіяна, між ними спогади Чубинського про Шевченка з 1861 р., стаття Дікенса про Шевченка і розвідка Л. Войніч про нього ж.

В Одесі страйкували вантажники проти совєтських достав для Куби

Відомий французький журналіст Раймон Картьє, який недавно повернувся з подорожі по Совєтському Союзу, друкує в популярному журналі „Матч" серію статтей із своїми враженнями з цієї подорожі. В одній із статтей він потверджує гостру нестачу харчових продуктів, що позначається в країні внаслідок гострої кризи колгоспної системи, і розповідає про страйк одеських портових вантажників, які відмовилися були вантажити масло та інші продукти для Куби. Раймон Картьє стверджує, що страйкарі, збираючись численними групами в одеському порті, вигукували поширене тепер на Україні гасло: „Куба — так, масло — ні!"

ТАРЗАН, ч. 4641. Знайшов!

TARZAN BURIED THE LAST OF POMEROY'S UNFORTUNATE NATIVES AND, WITH A SURGE OF EXPLOSIVE ANGER RENEWED THE MANHUNT.
THE GAP BETWEEN THEM CLOSED, FOR NOW HE SAW PIECES OF HASTILY DISCARDED EQUIPMENT--
AND PRESENTLY THE JUNGLE LORD SMILED IN GRIM TRIUMPH-HIS ACUTE EARS PICKED OUT A CACKLING LAUGH!

Тарзан похоронив останнього з нещасливих тубільців Помероя, і, схвильований від великої люті, продовжував погоню.

Віддаль між ними зменшувалася, бо він вже бачив частини в поспіху залишеного еквіпунку...

І нагло пан джунґлів засміявся в зловісному тріюмфі, його чуйні вуха вловили григотливий сміх!